

F. t. Militær straffelov

ved understøtte den myndighed, som f.eks. den værnepligtige er tillagt som vagt.

En vagt har efter gældende ret kompetence som overordnet, når han griber ind, f.eks. ved at udstede en ordre. Det er derfor for så vidt overflødigt udtrykkeligt at nævne vagten i gerningsbeskrivelsen. Det er imidlertid fundet hensigtsmæssigt at bibeholde ordet »vagt«. Herved præciseres vagtens, herunder den værnepligtige vagts, kompetence som overordnet.

En vagt i bestemmelsens forstand er således en militærperson, der kan afgive ordrer, som skal adlydes. Om en vagt konkret kan udstede ordrer, vil fremgå af f.eks. blivende bestemmelser, der gælder for det pågældende tjenestested, den instruks mv., der konkret fastlægger den pågældende vagts opgaver, etc. Også en mundtlig instruks kan konkret være grundlaget for vagtfunktionen. Er »vagten« herefter omfattet af bestemmelsen, vil den pågældende også være omfattet af de øvrige bestemmelser, herunder forslaget til § 24 om vagtforseelser og forslaget til § 13 om respektstridig opførsel. Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger om vagtbegrebet punkt 3.3.2.

Udtrykket »befaling« i den gældende bestemmelse foreslås af sproglige grunde erstattet af det mere nutidige ord »ordre«. Det bemærkes, at begrebet »tjenstlig« fortsat indgår i lovteksten på grund af sammenhængen med forslaget til § 9 om straffrihed under særlige betingelser ved at udføre en ulovlig ordre, selvom det kan give indtryk af, at der eksisterer lovlige ordrer, som ikke er tjenstlige, hvilket ikke er tilfældet. Strafansvar efter § 11 forudsætter som hidtil, at ordren er lovlig.

Den foreslåede bestemmelse omfatter ligesom den gældende ikke blot den, der udtrykkeligt nægter at udføre en ordre, men også den, der ikke efterkommer ordren tilstrækkelig hurtigt eller nøjagtigt. Dette udtryk foreslås ændret til »på klart utilfredsstillende måde«.

Selv om den foreslåede formulering indebærer en mindre begrænsning i gerningsindholdet i forhold til den gældende bestemmelse, beskriver forslaget tydeligere det centrale i bestemmelsen. Gerningsbeskrivelsen omfatter foruden nægtelse eller undladelse af at udføre ordren også den, der bevidst efterkommer ordren langsomt, herunder den, som på en provokerende måde trækker udførelsen af ordren i langdrag eller f.eks. bevidst stiler mod et uacceptabelt resultat. Den, der forholder sig passiv i forhold til ordren uden direkte at nægte at efterkomme den, er som efter gældende ret også omfattet af den foreslåede gerningsbeskrivelse.

Bestemmelsen er begrænset til grove forhold. Den direkte nægtelse af at efterkomme en ordre vil som udgangspunkt være udtryk for en strafbar handling. Det samme gælder for den, der helt undlader at efterkomme en ordre, medmindre omstændighederne er af en sådan karakter, at et disciplinarmiddel må antages at være en mere rimelig reaktion. Mindre grove overtrædelser kan alene sanktioneres med disciplinarmidler.

Den, der ikke er i stand til at udføre en ordre på grund af f.eks. fysisk udmattelse, vil ikke kunne pådrage sig strafansvar på grund af umulighed. Om dette konkret må antages at være tilfældet, kan naturligvis give bevismæssige problemer.

Jf. lovforslagets § 6 er uagtsomhedsansvaret begrænset til alene at omfatte grov uagtsomhed. Strafansvar i disse tilfælde forudsætter således, at den pågældende åbenbart burde have indset, at han har reageret klart utilfredsstillende på ordren.

Strafferammen for ulydighed, jf. den gældende bestemmelse i § 16, stk. 1, 1. punktum, er fængsel indtil 6 måneder, mens strafferammen for vagtforseelser er fængsel indtil 1 år, jf. gældende § 26, stk. 1, og lovforslagets § 24. Ulydighed, navnlig i form af den direkte nægtelse af at efterkomme en ordre, vil efter omstændighederne være af samme strafværdighed som en vagtforseelse. Strafferammen foreslås derfor forhøjet fra de gældende 6 måneders fængsel til fængsel indtil 1 år, jf. lovforslagets § 11.

Når ulydigheden er af særlig grov karakter, herunder når den har været egnet til at svække lydigheden hos andre tilstedeværende, foreslås strafferammen fastsat til fængsel indtil 3 år, svarende til den gældende bestemmelse i § 16, stk. 1, 2. punktum. Denne skærpede strafferamme foreslås samtidig begrænset til alene at gælde for forsætlige overtrædelser.

Den gældende strafferamme på fængsel indtil 6 år, når ulydigheden er forbundet med vold mod overordnet eller vagt, foreslås opretholdt. Et sådant forhold vil efter omstændighederne kunne sidestilles med mytteri, blot begået af en enkelt person, jf. gerningsbeskrivelsen i militær straffelov § 17 og lovforslagets § 12.

Den gældende bestemmelse i militær straffelov § 16 om ulydighed indeholder ikke som f.eks. den gældende bestemmelse i § 26 om vagtforseelser en skærpet strafferamme for overtrædelser, der begås under væbnet konflikt. I gældende § 33 om krigsforræderi findes ganske vist en bestemmelse om strafansvar for den, der under væbnet konflikt eller under truende udsigt hertil undlader at udføre en befaling. § 33 forudsætter imidlertid, jf. indledningen til bestemmelsen, at forholdet er begået »i den hensigt at gavne fjenden eller skade det danske militære forsvar«. Strafferam-